

unisoc

Beleidsaanbevelingen voor de
nieuwe federale regering 2010

De Unie van socialprofitondernemingen vzw (unisoc) is de vertegenwoordiger van de socialprofitondernemingen in België.

Unisoc is de intersectorale unie van federaties van werkgevers die persoonsgebonden diensten aanbieden in de private en de publieke sector van de ziekenhuizen, gezondheidsinrichtingen en -diensten, diensten voor gezins- en bejaardenhulp, opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten, beschutte werkplaatsen en sociale werkplaatsen, socio-culturele sector, onderwijs, sociale organisaties en de podiumkunsten.

Unisoc is een pluralistische organisatie waarin alle ideologische en levensbeschouwelijke strekkingen aanwezig zijn.

Unisoc is het platform bij uitstek waar gemeenschappelijke visies en strategieën over de sectoren heen worden bepaald. Dit bevordert de samenhang van de boodschap van alle socialprofitondernemingen en hun gezamenlijke toekomstvisie.

Dit alles maakt van unisoc het aanspreekpunt voor de overheid en de andere sociaal-economische actoren.

SAMENVATTEND

Jaar en dag heeft de federale overheid een bevoorrechte rol toegekend aan de traditionele sociale partners in de uitwerking van haar sociaaleconomisch beleid. Het maatschappijbeeld is sinds WOII echter grondig gewijzigd. Hoog tijd dus voor een mentaliteitswijziging en een frisse wind door deze versteende verhoudingen.

De uitdagingen zijn groot en vragen fundamentele hervormingen.

Kiest de overheid voor grondige en duurzame oplossingen, dan moet de social profit, als belangrijke actor van de welvaartsstaat en als nieuw erkende sociale partner, mee rond de tafel.

INGREDIËNTEN VAN EEN FACILITEREND BELEIDSKADER VOOR EEN STERKER SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP:

- ✓ **Efficiënt gebruik van de middelen**
 - Efficiëntie van de systemen verhogen
 - Meerjarenbegroting
- ✓ **Innovatie stimuleren**
 - Technologische innovatie
 - Procesvernieuwing
 - Sociale innovatie
- ✓ **Investeren in werk: proactief loopbaanbeleid**
 - Een verbeterde instroom
 - Een langere en flexibelere loopbaan
- ✓ **Overheidsbeleid: consequent & toekomstgericht**
 - Een transversaal beleid: afstemming tussen domeinen en niveaus
 - Een accuraat beleid: eenvoud en transparantie
 - Een consequent beleid:
 - Tijdig en getrouw
 - Nieuwe reglementeringen consequent financieren
 - Eenheid van bevoegdheid en middelen
- ✓ **Consequenter overleg met de social profit**
 - Expertise systematisch benutten
 - Een 'socialprofitproof' beleid
- ✓ **Europa: meer erkenning van & voor social profit**
 - Erkenning voor eigenheid sociale diensten
 - Erkenning als sociale partner
- ✓ **Meer rechtszekerheid, minder reguleringsdrang**
 - Beleidstoezicht op kwalitatieve resultaatgebonden aspecten
 - Meer bestuursvrijheid en -autonomie

Besparingen realiseren
zonder te raken aan de
sociale doelstellingen.
Geen lineaire maatregelen, maar
samen een kader uittekenen om
efficiëntiewinsten te realiseren.

VOORAF

De social profit heeft een belangrijke en bewezen economische meerwaarde. Met een aandeel van bijna 9% van de toegevoegde waarde¹, is hij bovendien een sterke economische groeipool. Hij stelt meer dan 605.000 mensen tewerk: een stijging van 36% ten opzichte van het begin van dit millennium.

Maar een socialprofitondernemer streeft ook naar sociale welvaart: hij detecteert noden en behoeften bij de mensen en biedt er een passend antwoord op. Hij baseert zich hiervoor op een filosofie van solidariteit waarbij kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de diensten voor éénieder fundamentele waarden zijn. Hij streeft met andere woorden naar een innovatieve, performante en professionele dienstverlening op maat van de behoeften en niet in functie van de financiële draagkracht van de gebruikers/patiënten.

Om zijn maatschappelijke opdracht te realiseren, heeft hij nood aan een stimulerend en innoverend beleidskader, aan voldoende ruimte om te kunnen ondernemen. Kortom, aan een gunstig ondernemingsklimaat in een gezond economisch stelsel.

De reden is overduidelijk: aan de ene kant de vergrijzing, de toename van de werkloosheid, de armoede die meer en meer gezinnen treft, de gewijzigde gezinsverbanden,... het is slechts een greep uit de talloze demografische, sociale en economische ontwikkelingen die de vraag naar en de nood aan maatschappelijke diensten gestaag doen toenemen. Aan de andere kant de economische crisis en de budgettaire problemen die de beschikbare middelen zwaar onder druk zetten. De vraag is groot en neemt toe; de middelen zijn schaars.

Het socialprofitmodel kan soelaas brengen. Het heeft op dit vlak namelijk veel te bieden: het houdt immers perfect het midden tussen de noden van het maatschappelijk welzijn en de economische wetmatigheden. Wat de financiële haalbaarheid, de kwaliteit en de toegankelijkheid betreft, moet het socialprofitmodel niet onderdoen voor andere systemen. Het tegendeel is waar: het spel van vraag en aanbod op de vrije markt jaagt de prijzen de hoogte in en beperkt bovendien het aanbod tot het meest winstgevend segment van de maatschappelijke dienstverlening.

Unisoc waarschuwt dan ook voor een te verre gaande commercialisering in de gezondheids- en welzijnssectoren. Immers, het duurste sociale zekerheidssysteem ter wereld, dat van de V.S., blijkt volgens internationale vergelijkingen niet zo sterk te scoren op stuk van kwaliteit.

Gezien de moeilijke budgettaire context, zal het er voor de social profit op aankomen besparingen te realiseren die de sociale doelstellingen niet in het gedrang brengen. Dit kan bereikt worden indien niet gegrepen wordt naar lineaire maatregelen, maar beroep gedaan wordt op de medewerking van alle betrokkenen om de efficiëntie te verhogen.

Unisoc is alvast bereid haar verantwoordelijkheid te nemen en stelt haar kennis en expertise graag ter beschikking van de overheid en andere partners om samen het juiste beleidskader uit te tekenen.

Een faciliterend beleidskader dat ons socialprofitmodel resoluut verankert dankzij doordachte beleidskeuzes en een strakke implementering ervan.

¹ De bruto toegevoegde waarde is het bedrag dat de productiefactoren aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten toevoegen. Het is gelijk aan het verschil tussen de waarde van de geproduceerde goederen en diensten en de waarde van de in het productieproces verbruikte goederen en diensten.

INGREDIËNTEN VAN EEN FACILITEREND BELEIDSKADER VOOR EEN STERKER SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP

Efficiënt gebruik van de middelen

Economische groei, een overheidsbegroting in evenwicht, een gestage schuldafbouw en een moedige overheid met een langetermijnvisie; dat zijn de ingrediënten van een remedie tegen de economische crisis en de budgettaire problemen.

De economische en budgettaire problemen zullen grote inspanningen vergen. Het zal erop aankomen deze besparingen zo te realiseren dat de sociale doelstellingen van onze maatschappij niet in gedrang komen. Lineaire maatregelen waarbij de bestaande systemen ongemoeid worden gelaten, dreigen ertoe te leiden dat de doelstellingen van billijke toegankelijkheid en degelijke dienstverlening niet meer gehaald worden. De besparingen die noodzakelijk zijn, moeten op de eerste plaats gehaald worden uit hervormingen die toelaten de efficiëntie van de systemen te verhogen. Deze hervormingen hebben betrekking op de rol van de overheid, regulerende instanties en de betrokkenheid van de dienstverleners en -gebruikers.

Een meerjarenbegroting past bij een langetermijnvisie. Ze laat toe om beter en efficiënter te anticiperen op de groeiende maatschappelijke behoeften en dienstverlening.

Investeren in werk

Een hoge werkzaamheidsgraad bevordert welvaart en welzijn voor iedereen.

Bovendien heeft de social profit nood aan meer jobs onder impuls van de stijgende vraag naar maatschappelijke diensten.

→ Investeren in werk is dus een absolute prioriteit voor *unisoc*.

Voor *unisoc* betekent dit een proactief veeleer dan een curatief beleid. Een beleid dat zich con-

centreert op de volledige loopbaan en een halt toeroept aan een wildgroei van dure en contra-productieve punctuele maatregelen op bepaalde momenten van de loopbaan.

Een grondige aanpak van de (einde-)loopbaanproblematiek vergt inspanningen van alle betrokken partijen: werkgevers en werknemers moeten in het kader van de sociale dialoog bespreken welke invulling zij willen geven aan een leeftijdsbewust personeelbeleid en de overheid moet het akkoord van de sociale partners ondersteunen met het nodige regelgevende kader.

Enkele aandachtspunten voor *unisoc*:

✓ Een verbeterde instroom

- De social profit heeft behoefte aan meer personeel en aan goed opgeleid personeel. Net zoals de ondernemers uit de profit sector, blijft de social profit bereid om zijn verantwoordelijkheid op te nemen inzake inschakeling van kansengroepen. Maar de social profit is geen geprivilegieerde afzetmarkt voor kansengroepen. Hij heeft nood aan gekwalificeerd personeel om zijn onderneming te leiden en om zijn gebruikers/patiënten een kwalitatief hoogstaande dienstverlening aan te bieden.
- De overheid en de sociale partners moeten de loonkosten de komende jaren onder controle houden: geen lineaire verhogingen, maar selectieve en doelgerichte ingrepen. Zo dringen wij onder meer aan op een verhoging van het loonplafond van/tussenkomstplafond voor de sociale maribelwerknemers, met behoud van de tewerkstelling. Dit is noodzakelijk willen we het systeem van de sociale Maribel als motor van tewerkstelling vrijwaren.
- De aantrekkingskracht van socialprofitberoepen verhogen door imago versterking. De sector zelf moet zijn troeven op het vlak van innovatieve en flexibele organisatie in de verf

Durven denken op lange termijn, een globale en proactieve aanpak uitwerken over de beleidsdomeinen heen voor een 'future proof' beleid.

zetten: goede ‘immateriële’ werkvoorwaarden met de nadruk op flexibele en mensgerichte werkvormen. De overheid moet in overleg met de sociale partners een beleidskader creëren dat innovatie op het vlak van de organisatie van de prestaties toelaat. Al te vaak werkt de wetgeving nog als een rem. (Zie ook punt hieronder.)

✓ Een langere en flexibelere loopbaan

- Dit betekent een evolutie van een ouderenbeleid naar een leeftijdsbewust personeelsbeleid, van een ‘ontzie-beleid’ op het einde van de loopbaan naar een ‘uitdaag-beleid’ gedurende de ganse loopbaan. Dat beleid is proactief en gericht op inzetbaarheid, beweeglijkheid en levenslang leren.
- De vraag naar een minder stringente, flexibelere organisatie van de prestaties wordt niet enkel gesteld door de werkgever (onder druk van een 24-urendienstverlening), maar ook de werknemer is vragende partij. De social profit stelt veel vrouwen tewerk: de vraag naar een goede combinatie werk/gezin stelt er zich dus nog nadrukkelijker dan in andere sectoren. De noties deeltijdse arbeid, ploegenarbeid, overuren, rusttijden, enz. en de regelgeving die ermee gepaard gaat, moet dus evolueren van een ‘industriële’ invalshoek naar een instrument dat tegemoet komt aan de vraag van de werkgever om piek- en dalmomenten efficiënter op te vangen en van de werknemer om tot een betere afstemming werk/gezin te komen. De overheid moet in overleg met de sociale partners het beleidskader hiervoor creëren.
- Een debat ten gronde over vervroegde uit-treding is noodzakelijk. Een mentaliteitswijziging is nodig: de optrekking van de vereiste leeftijds- en loopbaanvoorwaarden is een begin, maar voortgezet debat en verdergaan-de maatregelen zijn noodzakelijk.
- Een debat over de pro’s en contra’s van kwantitatieve oplossingen tegen vervroegde uit-treding is noodzakelijk: zijn werkdrukverlagende maatregelen in de vorm van bijkomende verlofdagen, arbeidsduurvermindering,... efficiënt of zijn ze duur en contraproductief omdat ze nog meer werkdruk leggen bij de

collega’s op de werkvloer, niet effectief aanzetten tot langer werken en de organisatie van een 24-uren dienstverlening uitermate complex maken, zeker in onze sectoren waar deeltijdse arbeid al zeer courant is?

- Tenslotte moeten we ook durven spreken over de kost van de oudere werknemers. Zijn er volwaardige alternatieven voor de anciënniteitsgebonden barema’s die vaak voorkomen in de social profit? Kunnen we de kennis en ervaring van oudere werknemers valoriseren, het produktiviteitsverlies anders opvangen, flexibelere arbeidsregimes aanbieden, flexibeler omgaan met jobinhouden,...? Dit vergt een mentaliteitswijziging bij werknemer en werkgever. De overheid moet hiervoor in overleg met de sociale partners een kader uittekenen.

Consequenter overleg met de social profit

De uitdagingen waar we voor staan, zijn groot. De keuzes die we moeten maken, fundamenteel. Redenen te over om alle relevante actoren te betrekken bij het uitstippelen van het sociaaleconomisch beleid, in alle daartoe geëigende instanties.

De social profit heeft zijn economische meerwaarde. Het is geen sector apart, geen lelijk eendje. Hij maakt integraal deel uit van het sociaaleconomisch landschap.

Het succes van dit samenspel, waarin respect voor ieders eigenheid en specifieke meerwaarde een cruciale factor is, bepaalt hoe het samenlevingsmodel van morgen eruit zal zien.

Unisoc vraagt de overheid om het pad van de erkenning verder door te trekken en consequenter in overleg te treden met de social profit en om meer gebruik te maken van zijn expertise bij de beleidsvoorbereiding en -uitvoering.

Unisoc vraagt een alomvattend constructief debat over haar inbreng in de diverse sociaaleconomische instanties met een verantwoordelijkheid in de uittekening van het sociaaleconomisch beleid. Deze aanpak lijkt ons beter dan een punctueel,

geïsoleerd debat over onze betrokkenheid telkens de samenstelling van één van deze instanties hernieuwd wordt.

De kost van de sociale zekerheid weegt zwaar op de begroting. Het is belangrijk voor de samenleving om deze middelen efficiënt te gebruiken. De social profit is een grote speler op het terrein. Willen we de middelen doeltreffend en doordacht inzetten, dan moet *unisoc* mee rond de tafel zitten.

Het is dus de hoogste tijd dat het beleid meer ‘socialprofitproof’ wordt. Dat is efficiënt. Dat is deugdelijk bestuur.

Europa

Europa kent de social profit onvoldoende en vaardigt regels uit die volslagen voorbij gaan aan de nationale realiteit op het terrein. Europa moet meer aandacht hebben voor de social profit en zijn eigenheid. Europa moet haar begrippenkader durven uitbreiden en toespitsen op de social profit. Europa moet dringend in overleg treden met de social profit omdat de impact van de reglementering die ze uitvaardigt in haar bevoegdheidsreinen een te grote ondoordachte impact heeft op onze sectoren.

Unisoc vraagt dat de Belgische overheid, en nu ook het Belgisch voorzitterschap, de aandacht van Europa vraagt voor de eigenheid van de sociale diensten en dat over alle Europese beleidsdomeinen heen (sociaal beleid, interne markt, mededinging).

Voorts rekent *unisoc* op de steun van de overheid opdat het proces van volwaardige erkenning van *unisoc* als sociale partner, ook op het Europees niveau navolging krijgt.

Meer rechtszekerheid, minder reguleringsdrang

Het beleidstoezicht kenmerkt zich de afgelopen jaren door een alsmaar grotere stroefheid. Het administratieve keurslijf dat de overheid de socialprofitsector aanmeet, wordt meer en meer belastend. De volgende regering moet in het bij-

zonder het beleidstoezicht op de socialprofitsector rationaliseren en efficiënter organiseren en bij prioriteit toespitsen op kwalitatieve resultaatgebonden aspecten.

Zij moet bovendien meer ruimte laten aan het creatief initiatief van de socialprofitondernemers. Ook een socialprofitondernemer heeft voldoende bestuursvrijheid/-autonomie nodig om de dienstverlening zo efficiënt mogelijk te organiseren, om in te spelen op nieuwe behoeften, om een eigen HR-beleid te voeren, enz.

Wildgroei aan reglementeringen, regeltjes, werkwijzen en controlemechanismen zijn contraproductief en leiden tot verlies aan efficiëntie.

Innovatie

Innovatie in de social profit begint bij haar initiatiefnemers: zij zijn het immers die nieuwe noden en behoeften zien ontstaan in de samenleving en zich toeleggen op het lenigen ervan.

Voorts moet innovatie in de social profit ruimer gezien worden dan enkel hoogtechnologische innovatie. Ook procesvernieuwing en sociale innovatie (een geoptimaliseerde teamorganisatie, opleiding, werkoverleg en competentieontwikkeling) zijn uitermate belangrijk. In de sectoren wordt daar al heel wat aandacht aan besteed maar dit moet nog krachtadiger worden gestimuleerd. Inzetten op innovatie vraagt immers belangrijke investeringen op managementniveau.

De overheid moet de voorwaarden scheppen zodat maatschappelijke dienstverleners de innovatietrein niet missen.

Overheidsbeleid: consequent en toekomstgericht

Unisoc vraagt:

✓ Een transversaal beleid

De socialprofitwerkgevers worden nog meer dan andere werkgevers geconfronteerd met een veel-

voud aan gesprekspartners. Op het niveau van de diverse overheden is er daardoor geen enkele transversale visie m.b.t. het te voeren social-profitbeleid. Dit komt de coherentie tussen de genomen beslissingen allesbehalve ten goede. Het werkgelegenheidsbeleid bijvoorbeeld houdt vaak geen rekening met het gevoerde sectorale en gemeenschaps- en gewestbeleid dat ruim voorzien is van kwaliteitsnormen en -criteria alsook van erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden. Hierdoor is het werkgelegenheidsbeleid vaak in strijd met het gevoerde sectorale beleid.

Een beleid, daarentegen, met een betere afstemming tussen de verschillende beleidsdomeinen en tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus, is een beleid waaruit een visie spreekt. Een belangrijk ingrediënt wil men efficiëntiewinsten creëren.

✓ Een accuraat beleid

Het overheidsbeleid vaardigt steeds meer regelgeving uit die bovendien hoe langer hoe vaker getuigt van een verminderde juridisch-technische kwaliteit en van een toenemende complexiteit. Ter illustratie: de programmawet van 23 december 2009 heeft wijzigingen doorgevoerd in de regelgeving inzake inhoudingen en bijdragen op brugpensioen en canada-dry die op hun beurt weer aangepast zijn door de wet diverse bepalingen van 30 december 2009! Dit heeft uiteraard aanleiding gegeven tot fouten die tot op heden nog steeds niet allemaal zijn gecorrigeerd.

Eenvoud en transparantie zouden hier troef moeten zijn.

✓ Een consequent beleid

Een overheid hoort haar eigen beleid tijdig en getrouw uit te voeren, zoniet creëert ze rechtsonzekerheid. De Beschutte en Sociale werkplaatsen zijn voor hun doelgroepwerknemers vrijgesteld van de outplacementverplichting. Het besluit dat deze vrijstelling voor het jaar 2010 moest verlengen, is met 2 maanden vertraging gepubliceerd!

De overheid hoort de nieuwe reglementeringen die ze uitvaardigt, ook consequent te financieren,

zoniet wordt de dienstverlening onbetaalbaar voor de gebruiker/patiënt.

De overheid moet erover waken dat incentives die op het ene bevoegdheidsniveau worden toegekend, niet worden ingenomen door reglementeringen uitgevaardigd op een ander bevoegdheidsniveau. Eenheid van bevoegdheid en middelen kan een oplossing bieden.